

Vergaderjaar 2024–2025

36 600 L

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Nationaal Groeifonds voor het jaar 2025

D

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 juli 2025

Het Nationaal Groeifonds investeert in 50 grootschalige projecten die bijdragen aan het duurzaam verdienvermogen van Nederland. Het betreft onder meer projecten op het gebied van groene waterstof, de verduurzaming van de landbouw, het bestrijden van laaggeletterdheid en sleuteltechnologieën als kwantum en kunstmatige intelligentie. Daarmee is een bedrag van € 11,2 miljard gemoeid.

In 2022 en 2023 bent u over de uitslagen van de tweede en derde ronde van het Nationaal Groeifonds geïnformeerd.¹ Over acht projecten uit rondes 2 en 3 heeft aanvullende besluitvorming plaatsgevonden op basis van het advies van de Adviescommissie Nationaal Groeifonds (hierna: de adviescommissie). Het betreft de NGF-projecten Biotech Booster, Digital United Training Concepts for Healthcare (DUTCH), Material Independence & Circular Batteries (MICB), Npuls, Oncode Accelerator, Ontwikkelkracht, PhotonDelta en SolarNL.

In deze brief licht ik, mede namens de Minister van Financiën het advies, de projecten en het besluit van het kabinet toe. Met deze brief zend ik u tevens het jaarverslag van de adviescommissie 2024 toe.

Achtergrond aanvullend advies

Een aantal projecten uit ronde twee en drie heeft op basis van het advies van de adviescommissie gefaseerde financiering gekregen zoals een (gedeeltelijk) voorwaardelijke toekenning of een (gedeeltelijke) reservering. Bij een voorwaardelijke toekenning moet een project op basis van het advies aan nadere voorwaarden voldoen om middelen definitief toegekend te krijgen. Bij een reservering moet (een deel van) een project beter uitgewerkt of aangepast worden of is sprake van een nieuwe fase

¹ Kamerstuk 35 925, XIX, nr. 12 & Kamerstuk 36 200, nr. 11.

van het project, waarna het opnieuw beoordeeld wordt. Hiervoor worden omzettingsverzoeken gedaan.

Samenvatting advies adviescommissie

De adviescommissie heeft geadviseerd over omzettingsverzoeken voor een totaal van € 1.215,1 miljoen. Voor de projecten Biotech Booster, Digital United Training Concepts for Healthcare (DUTCH), Npuls, Oncode Accelerator, Ontwikkelkracht en PhotonDeltaNL heeft de adviescommissie overwegend positief geadviseerd over (gedeeltelijke) omzettingen. Voor de NGF-Projecten Material Independence & Circular Batteries (MICB) en SolarNL heeft de adviescommissie geadviseerd om een (deel van een) reservering of voorwaardelijke toekenning niet om te zetten in een toekenning.

In bijlage 1 worden de projecten en de adviezen verder toegelicht. Het volledige advies van de adviescommissie is bijgevoegd in bijlage 2.

Reactie kabinet en vervolg

Het kabinet neemt het advies van de adviescommissie over zeven projecten integraal over. Hierdoor wordt aan zes projecten in totaal € 780,9 miljoen uit het Nationaal Groeifonds definitief toegekend en blijft € 316,3 miljoen voorwaardelijk toegekend. Door het besluit om het omzettingsverzoek voor de reservering van MICB niet toe te kennen, vloeit een bedrag van € 4,1 miljoen terug naar de onverdeelde middelen van het Nationaal Groeifonds, en een bedrag van € 3,1 miljoen blijft gereserveerd. Dit kabinetsbesluit leidt niet tot additionele juridische verplichtingen. De budgettaire verwerking vindt plaats bij Miljoenennota 2026.

De advisering van de adviescommissie om het omzettingsverzoek van het project SolarNL niet om te zetten, neemt het kabinet over. De advisering noopt ook tot het nader bezien van de gevolgen voor de bijdrage uit het Nationaal Groeifonds aan het project SolarNL. Hierover treed ik samen met de Minister van Financiën als medefondsbeheerder en de voor dit project verantwoordelijke Minister van Klimaat en Groene Groei in gesprek. Ook de uitvoerende veldpartijen zullen hierbij worden betrokken. U wordt hierover op een ander moment nader geïnformeerd.

De besluitvorming is definitief na autorisatie van de NGF-begroting 2026 en de relevante departementale begrotingen 2026 door beide Kamers. Daarna kunnen de definitief toegekende NGF-middelen besteed worden aan de projecten en kunnen de volgende fases daarvan worden uitgevoerd.

De tabel hieronder geeft een financieel overzicht van de voorgestelde (voorwaardelijke) toekenningen en het besluit van het kabinet.

NGF-project	Ronde	Omzettings-verzoek		Besluit kabinet			
		RES ¹	VWT ²	OM ³	RES	VWT	TOE ⁴
Biotech Booster	2		196,4				196,4
Digital United	3		84			50	34
Training Concepts for Healthcare (DUTCH)							
Material Independence & Circular Batteries (MICB)	3	7,2		4,1	3,1		
Npuls	2		420			175,3	244,7

Oncode Accelerator	2	164		41	123
Ontwikkelkracht	2	82			82
PhotonDeltaNL	2	150,8		50	100,8
SolarNL ⁵	3	110,7			0
Totaal		7,2	1.207,9	4,1	3,1
				316,3	780,9

¹ Reservering

² Voorwaardelijke toekenning

³ Onverdeelde middelen binnen het Nationaal Groeifonds

⁴ Toekenning

⁵ De advisering over SolarNL noopt tot het nader bezien van de gevolgen voor de bijdrage uit het Nationaal Groeifonds aan het project SolarNL.

Jaarverslag adviescommissie 2024

Het jaarverslag beschrijft de werkzaamheden van de adviescommissie en bevat ook haar jaarlijkse rapportage van de voortgang en kwaliteit van de uitvoering van alle NGF-projecten over 2024. In de uitvoering zijn belangrijke stappen gezet. Zo zijn binnen Oncode Accelerator de eerste klinische studies gestart naar gepersonaliseerde kankertherapieën, die leiden tot snellere, gerichtere en effectievere behandelingen. Ook is het Nationaal Gezondheidsdata Portaal van Health-RI live gegaan, waarmee onderzoekers en zorgverleners veiliger en sneller toegang hebben tot medische data – cruciaal voor innovatie in de zorg.

Op het gebied van duurzame productie is via GroenvermogenNL een demonstratiefabriek opgeleverd voor PFAS-vrije elektrolyzers, gekoppeld aan zonne-energie en waterstofopslag. Deze techniek maakt lokale, schone waterstofproductie mogelijk. Binnen BioBased Circular zijn 12 innovatieprojecten gestart rond biopolyesters als alternatief voor plastic, met toepassingen in onder meer verpakkingen en bouw. Ook in de agrifood-sector en het onderwijs is voortgang geboekt. Binnen Cellulaire Agricultuur zijn de eerste onderwijsmodules over kweekvlees gestart, waarmee studenten worden opgeleid in een technologie die kan bijdragen aan een duurzamer voedselsysteem. In het Innovatieprogramma Onderwijshuisvesting ontwikkelen 28 scholen innovatieve leeromgevingen die zorgen voor een gezond binnenklimaat en betere leerprestaties.

Deze en andere initiatieven, uitgebreider beschreven in het jaarverslag, versterken de innovatiekracht van Nederland en dragen bij aan brede maatschappelijke doelen als gezondheid, duurzaamheid en economische weerbaarheid.

De adviescommissie benadrukt dat deze vooruitgang vraagt om blijvende inzet, samenwerking en heldere rolverdeling. NGF-projecten zijn complex, maar laten zien wat er mogelijk is als overheid, wetenschap, onderwijsinstellingen en bedrijfsleven samen optrekken. Juist die samenwerking vormt de sleutel tot duurzame impact. De adviescommissie blijft zich inzetten voor stevige uitvoering en heeft vertrouwen in de bijdrage van deze projecten aan het Nederland van de toekomst.

Minister van Economische Zaken,
V.P.G. Karremans

Biotech Booster

Biotech Booster heeft als doel om Nederland koploper in de wereldwijde biotechnologie te maken, onder meer door systeemfalen in valorisatie en marktfaalen in financiering aan te pakken. Het project identificeert, begeleidt en financiert vroege fase ideeën op een bedrijfsmatige manier om ze versneld van idee naar de markt te brengen. Het programma biedt financiering, begeleiding en expertise om onderzoeksprojecten in twee jaar tijd te ontwikkelen tot commerciële en/of investeerbare propositities. Aan dit project is in de tweede ronde van het Nationaal Groeifonds € 49,9 miljoen toegekend en € 196,4 miljoen voorwaardelijk toegekend.

De adviescommissie adviseert om de voorwaardelijke toekenning van € 196,4 miljoen om te zetten naar een definitieve toekenning. Volgens de adviescommissie is aan de gestelde voorwaarden voldaan. Er heeft ook onafhankelijk onderzoek plaatsgevonden met een positieve uitkomst en de aanbeveling om het Biotech Booster programma te continueren. De totale investering van het Nationaal Groeifonds in Biotech Booster komt daarmee uit op € 246 miljoen.

DUTCH

Het project DUTCH (*Digital United Training Concepts for Healthcare*) heeft als doel om 50% van de huidige praktijken in de opleidingen tot operatieassistent, anesthesiemedewerker en radiodiagnostisch laborant aan te bieden door middel van fysieke en/of virtuele simulatie. DUTCH ontwikkelt en valideert simulatiemodules, en jaagt een nauwe samenwerking aan tussen zorg- en opleidingsinstellingen, technologie aanbieders en regelgevende partijen. De bijdrage van dit project aan het Nederlandse verdienvermogen vindt plaats door een hogere arbeidsproductiviteit in de zorg, exportmogelijkheden van bedrijven die nieuwe modules en trainingen ontwikkelen en leerwinsten in het onderwijs.

In de derde ronde is aan DUTCH € 48 miljoen toegekend en € 84 miljoen voorwaardelijk toegekend. De adviescommissie adviseert nu om € 34 miljoen van de voorwaardelijke toekenning om te zetten in een definitieve toekenning. Daarmee kan DUTCH tussen nu en 2027 werkende modules ontwikkelen en inbedden in de zorgpraktijk van opleidingen tot operatieassistent, anesthesiemedewerker en radiodiagnostisch laborant. De adviescommissie adviseert dat, als de aanpak van DUTCH na de tussenevaluatie succesvol blijkt, DUTCH een verzoek kan doen voor het omzetten van de resterende € 50 miljoen voorwaardelijke toekenning. Daarmee kan DUTCH het programma na 2027 verder verdiepen en uitbreiden naar andere beroepsgroepen.

Material Independence & Circular Batteries

Het project Material Independence & Circular Batteries richt zich op het versterken van de positie van de Nederlandse maakindustrie in de mondiale batterijketen, waarbij duurzaamheid en circulariteit centraal staan. Hierdoor wordt Nederland minder afhankelijk van internationale toeleveranciers van benodigde grondstoffen en batterijonderdelen. Aan dit project is in de derde ronde € 118 miljoen voorwaardelijk toegekend en een reservering van € 178 miljoen voor dit project opgenomen. Op basis van een positief advies van de adviescommissie in het najaar van 2023 is de voorwaardelijke toekenning omgezet in een definitieve toekenning. Op basis van een aanvullend voorstel voor omzetting heeft de adviescommissie in maart 2024 geadviseerd om € 39,9 miljoen van de

reservering toe te kennen. Material Indepence & Circular Batteries heeft nu een voorstel ingediend om een bedrag van € 7,2 miljoen van de gereserveerde middelen om te zetten naar een toekenning.

De adviescommissie adviseert om € 3,1 miljoen van de gereserveerde middelen gereserveerd te houden en € 4,1 miljoen definitief niet toe te kennen. Het niet toegekende deel ziet op het opzetten van het Strategic Battery Business Intelligence platform. Hier ziet de adviescommissie bij de voorgestelde opzet te weinig toegevoegde waarde voor bedrijven in de uitvoering van hun activiteiten en strategische afwegingen. De reservering van € 3,1 miljoen ziet op een voorstel voor financiering in de operationele kosten van het gebruik van een Open Battery Industrialization Center. De adviescommissie staat positief tegenover het realiseren van een dergelijke faciliteit maar is niet overtuigd van de noodzaak om bedrijven bij het gebruik hiervan te financieren. De investering in deze faciliteit zal immers al voor een groot deel met publieke middelen worden gefinancierd. Op een later moment kan hier een nieuw voorstel voor worden ingediend.

Npuls

Het doel van Npuls is om het hoger onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs toe te rusten op de snel en continu veranderende arbeidsmarkt en samenleving door het benutten van digitalisering. Dit doet Npuls door het ontwikkelen van sectorale (bijvoorbeeld het gehele mbo) ICT-infrastructuur & kennisinfrastructuur en het ondersteunen van instellingen bij effectievere toepassing van digitalisering via zogenaamde centers for teaching and learning.

Aan het project is in de tweede ronde € 140 miljoen toegekend en € 420 miljoen voorwaardelijk toegekend. De adviescommissie adviseert hiervan € 244,7 miljoen toe te kennen en het restant (€ 175,3 miljoen) voorwaardelijk toegekend te houden. De adviescommissie ziet voldoende voortgang om te adviseren om de voorwaardelijke toekenning deels om te zetten, maar benadrukt dat de komende paar jaar zal moeten blijken of het lukt om op het niveau van de onderwijsinstellingen echte impact te realiseren en om resultaten duurzaam te verankeren. Daarom adviseert de adviescommissie als aanvullende voorwaarde om over twee jaar te evalueren of op deze punten voldoende voortgang wordt gemaakt en de uitkomsten hiervan mee te nemen als een verzoek wordt ingediend om de resterende middelen om te zetten.

Oncode Accelerator

Het project Oncode Accelerator richt zich op het versnellen en verbeteren van de preklinische ontwikkeling van innovatieve medicijnen tegen kanker. Het doel is om het traject van wetenschappelijke doorbraken naar klinische toepassingen te versnellen door barrières in de vroege fase van medicijnontwikkeling weg te nemen. De aanpak is gebaseerd op publiek-private samenwerking waarbij kennisinstellingen, startups, industrie en investeerders gezamenlijk werken aan een vernieuwende infrastructuur en werkwijze voor medicijnontwikkeling.

Aan het project Oncode Accelerator is in de tweede beoordelingsronde € 161 miljoen toegekend en € 164 miljoen voorwaardelijk toegekend. De adviescommissie adviseert nu om een gedeelte van € 123 miljoen van de voorwaardelijk toegekende middelen om te zetten naar een definitieve toekenning.

De adviescommissie heeft geconstateerd dat aan de belangrijkste voorwaarden is voldaan, waaronder een versterking van de betrokkenheid van private partners, een beter uitgewerkt beleid op het gebied van intellectueel eigendom en betere internationale positionering. De adviescommissie constateert ook dat er nog maar een beperkt aantal demonstrator-projecten zijn gerealiseerd, wat bepalend is voor de daadwerkelijke impact van het project. Daarom adviseert de adviescommissie om een deel van de middelen voorwaardelijk te houden en daarbij een aantal voorwaarden te behouden. De totale investering van het Nationaal Groeifonds in Oncode Accelerator komt hiermee uit op € 284 miljoen, de resterende € 41 miljoen blijft voorwaardelijk toegekend.

Ontwikkelkracht

Het project Ontwikkelkracht zet in op meer *evidence informed* werken in het funderend onderwijs, om zo de kwaliteit van het Nederlandse onderwijs te verbeteren. Goed onderwijs is van groot belang voor een goed geschoolde beroepsbevolking en daarmee het verdienvermogen van Nederland.

Aan het project is in de tweede beoordelingsronde € 101,2 miljoen toegekend en € 231,2 miljoen voorwaardelijk toegekend. De adviescommissie adviseert naar aanleiding van het omzettingsverzoek om hiervan € 82,0 miljoen toe te kennen. Het restant (€ 149,2 miljoen) blijft voorwaardelijk toegekend. De adviescommissie ziet voldoende voortgang om positief te adviseren. Met deze omzetting krijgt het project de ruimte om verder op te schalen, de samenwerking met scholen voort te zetten en de volgende fase van uitvoering tijdig en zorgvuldig voor te bereiden. De adviescommissie benadrukt in haar advies het belang van schoolleiders voor het slagen van het project en adviseert om de geplande verkenning naar de rol van schoolleiders af te stemmen met het NGF-project Nationale Aanpak Professionalisering Leraren.

Photondelta

PhotonDelta richt zich op de ontwikkeling en industrialisatie van het Nederlandse fotonica-ecosysteem. Fotonische chips kunnen op termijn voor allerlei doeleinden worden ingezet. Bijvoorbeeld om kleinere, snellere en energiezuinige apparaten te bouwen en maakt eerdere diagnostiek van ziekten, veilige zelfrijdende voertuigen en een efficiëntere voedselproductie mogelijk.

Aan het project is in de tweede beoordelingsronde € 266,6 miljoen toegekend en € 204,6 miljoen voorwaardelijk toegekend. Daarvan is op basis van een tweetal omzettingsverzoeken en positieve adviezen van de adviescommissie inmiddels € 320,4 miljoen definitief toegekend, waaronder € 53,8 miljoen aan het Europese pilotproject PIXEurope. PhotonDeltaNL heeft nu een voorstel ingediend om het resterende voorwaardelijk toegekende bedrag van € 150,8 miljoen om te zetten in een toekenning.

De adviescommissie adviseert om € 100,8 miljoen toe te kennen en € 50 miljoen voorwaardelijk toegekend te houden. De adviescommissie is van mening dat op een goede manier invulling is gegeven aan de gestelde voorwaarden. Ook constateert de adviescommissie dat grotendeels tegemoet wordt gekomen aan de aanbevelingen uit de midterm review. Met deze middelen kan Photondelta de tweede fase van het project financieren, waarmee onder andere een vervolg kan worden gegeven op talentontwikkeling, het ondersteunen van start-ups en de doorontwikkeling van technologieën. Wel constateert zij relatief grote afhankelijkheid

van publieke middelen en ziet zij dat er nog een uitdaging ligt om de marktbetrokkenheid verder te vergroten. De adviescommissie adviseert de voorwaarden van de voorwaardelijke toekenning te handhaven.

SolarNL

Het project SolarNL zet in op de creatie van een Nederlands ecosysteem voor de ontwikkeling en industrialisatie van nieuwe duurzame technologieën voor energie uit zonlicht (zon-pv). In de derde beoordelingsronde is aan het project SolarNL € 135 miljoen toegekend voor de eerste fase, en € 277 miljoen voorwaardelijk toegekend voor de tweede en derde fase. Het verzoek is nu om voor fase twee € 110,7 miljoen van het voorwaardelijke toegekende deel om te zetten naar een toekenning.

De adviescommissie adviseert naar aanleiding van het omzettingsverzoek negatief over het omzetten van voorwaardelijk toegekende NGF-middelen. Op basis van breed en diepgaand expertonderzoek constateert de adviescommissie dat de factoren die het SolarNL project tot een succes zouden moeten maken en een pv-ecosysteem met toekomstig verdienvermogen voor Nederland zouden moeten veiligstellen, helaas niet of slechts ten dele aanwezig zijn. Daarmee lijkt het opzetten van een nieuwe zon-pv-sector in Nederland met ook grootschalige productie niet langer realistisch en adviseert de adviescommissie om de voorwaardelijke toegekende NGF-bijdrage hiervoor niet meer te behouden. De gevolgen van dit advies voor het SolarNL project zullen de komende periode moeten worden gezien met de relevante betrokkenen bij het SolarNL project.